COR

CRUENTI IMPERII MONARCHA
VITÆ DOMINUS
OMNIUM FACULTATUM PROMUS CONDUS
Cujus
ANATOMIAM,
DEO TER OPT. MAX. FAV.
SUB PRÆSIDIO
VIRI
NOBILISS. EXCELLENT. EXPERIENTISSIMI
DOMINI
GEORG-BALTHASARIS METZGERI
Med. Doct. Practic. Anat. & Botan. P. P.
Celeberrimi, Facultatis ſuæ p. t. DECANI
Spectatiſſimi:
Domini Præceptoris, Hoſpitis atque Patroni ſui
nullo non honoris & obſervantiæ adfectu ætatem
proſequendi.
placidæ PHILIATRORUM diſquiſitioni ſiſtit
JOHANN-DAVID SEUFFERHELD.
IN AUDITORIO MEDICO,
Ad diem August.
Horis conſuetis.

TUBINGÆ, Typis Theodorici Werlini,
ANNO M DC LXII.

I. N. S. S. T.

QUI audit de CORDE hîc agi, non invitus ſuum nobis aſſenſum largietur, arduum hîc negotium agi. Facilimum quidem eſt in laudes Cordis excurrere; ubique enim uberrima dicendi ſuppetit materia: at difficilimum in ejus indolem inquirere, & quid rerum in ſecreta camera gerat explorare; Principis arcana divulgare periculoſiſſimum. Inquirere in arcana regii ſtatus paucis benè ceſſit, teſte *Rolfinciô diſſertat. de Corde*. Sed ſuperat difficultatem viſceris dignitas, minuit periculum inquiſitionis utilitas, vincit neceſſitas. Hiſtoriæ ergò noſtræ felix ζῶ Θεῷ auſpicium à nomine capiemus.

Theſis I.

COR quaſi Κῆρ aut κέαρ *nonnullis* ſonat ἀπὸ τοῦ καίειν urere: Caloris enim focus eſt, unde ſuum cæteræ partes ignem mutuantur & fomentum. *Iſidorus* à καρδίᾳ accerſit, quod *Chryſippus* 3. *de plac. Hipp. & Plat.* 7. quaſi κραδία à κρατεῖν dominari, dictum vult; ad clavum enim microcoſmi ſedet, hujusque ad nutum reliquæ ſe partes componere neceſſe habent. *I. Backius* Cordis primatui, ſi quis alius, infenſiſſimus *diſſert. de Corde* ἀπὸ τοῦ κραδαίνεσθαι ob indefeſſum, quô gaudet, motum, cum *aliis* deducere mavult; quô tamen modô rectius cum *Poëtis* factâ literarum metatheſi κραδία ſcribendum eſt. *A. Piccolomineo* ἀπὸ τοῦ κραδόπτου, area panaria, dicitur; ùt hîc panis pinſitur, ita ſanguis ibi & ſpiritus. Quibus Latium redolet, vel à currendo ceu perpetuum in corpore mobile, vel à cura, quòd omnis hîc ſolicitudo & ſcientiæ cauſa manet, (à qua conjectura nec *Iſidorus* planè alienus eſt, ſequiturque veſtigia *Ovvenus* 3. *Epigr.* Cor niſi cura nihil) nomen traxiſſe videtur. *Noſtratibus Hertz*

quaſi **Hert/** ob ſolidam parenchymatis ſubſtantiam, *Martinij* judiciô audit. Cenſuram *Grammaticis* relinquemus. Interim quid in præſenti hoc ſibi nomen veliſt, ex dictis patet. Ut taceamus varias καρδίας in Sacris & aliâs obvias notiones, *Hippocrates Veterumque* chorus ferè omnis os ventriculi hâc voce deſcripſerunt, ob mutuum utriusque conſenſum & ſymptomatum ſimilitudinem: delicata pars utraque eſt, utraque doloris impatientiſſima. Hîc proprio ſignificatui inhæremus.

II. Viſcus eſt medii ventris reliquorum facilè princeps, ſanguinis caloriſque vitalis fons & focus.

III. Principis inter partes nomen locumque meretur Cor, ſive dignitatem, ſive neceſſitatem videas; abſolutum in cæteras imperium exercet, quæ ſine Corde nihil poſſunt, ut nec Cancellarius aut Major-domus ſine rege: quo ſimili delectatur *C. Hofmannus Comm.* 1. *de uſ. part.*16. Unde *Philoſophus*, juxtaque cum eo *veterum* & *recentiorum* plurimi, quin & ſuô modô *S. Codex* ſceptrum eidem cum debitis honoris & officii titulis offerunt, jamque aureum (vitalis nectaris) aquarium, animæ regiam, jam caloris focum, vitæ dominum, corporis ſolem, facultatum omnium promum condum, omnium partium regem, τὸ πᾶν καὶ ὅλον, &c. ſalutant. Contrà injurii in nobiliſſimam partem ſunt, qui eidem honorem Principi debitum vel planè negant, & cum *I. Backio d. l.* Æſopicæ corniculæ aliarum avium plumis decoratæ comparant, unde ſi repetant ſuas ſingulæ plumas, nihil præter ſaltum ſuperfuturum ſpondent; vel cum cerebro, hepate, teſtibus imperium dividere jubent; ipſæ enim partes hæ honorem hunc defugiunt, & Cordis ſe ſceptro vel ultro ſubmittunt, cui vitam, vires & omnia accepta referunt. Nec magis hac

à culpa ſe abſolvere norunt, qui ad ornatum Cor comparatum putant, non ad eſſe, ſed bene eſſe; quod crimen *C. Hofmanno* imputat *Th. Bartholinus in vindic. Anat.* Quô enim jure inter ornamenta numeratur illa pars, qua ſine ne eſſe, nedum operari poſſunt aliæ, unde cæteris non dico alimentum, ſed vita ipſa venit, quâ læsâ nemo unquam evaſit? Omnium verò iniquiſſimi cenſendi, qui cum *Riolano* ex magnitudine partis dignitatem æſtimant: ſic profectò peſſimè cum viſcere noſtro ageretur, & neſcio cui non putidæ parti ſuam facilè dignitatem cederet. Eleganter *Th. Bartholinus in dub. Anat. de lact. thor. defenſ. contra Riol.* reſpondet: Perſarum remp. inſpexit *Riolanus*, cùm hæc ſcriberet, qui reges ſuos corporis mole excedere volebant, quod Barbaris quoq; in more poſitum *Curtius* narrat. Non idem Natura.

IV. Sedem tenet Principe dignam in medio ventre, regio loco ſecundum *Democritum in epiſt. ad Hipp. de nat. hum.* Ἐν χώρᾳ ἀσφαλεστάτῃ 6. *de uſ. part.* 7. velut in arce 3. *de part. anim.* 7. Vicinis partibus ceu ſatellitibus ſtipatur, anterius ſterno, poſterius vertebris, utrinque coſtis ἑρκίῳ περιβόλȣ bene vallati circumcirca muri inſtar 6. *de uſ. part.* 2. clauditur, quæ undiquaque ab externis minis immunitatem præſtant. Pulmonum lobis ceu molli ſtragulo involvitur, qui æſtus *Coi* ſententiâ temperant, rapidumque ex omni frangunt parte calorem, nec non in ſanguine transcolando inſerviunt; pericardiô ut veſtimento circumjectô 6. *de uſ. part.* 16. veſtitur, ne ſuâ facilè ſede excidat, neve præ ariditate & ſqualore ſub jugi motu deficiat, continuô aquæ aſperſu reficitur. Mediaſtini, cui & diaphragmati pericardii interventu connectitur, ope, ne ad vicinas partes durius allidat in medio ſuſpenditur, in baſi

Corde intelligendum venit. Magnas olim turbas hæc de Cordis ſitu Logica quæſtio, ut omnes in arte inutiles vocat *Galenus* 1. *de loc.aff.* 1. 3. *de loc.aff.* 1. inter *I. Matthæum* & *L. Eſthium* Medicos excitavit, quas legere licet apud *C. Hofmannum comm.* 6. *de uſ.part.* 2. Rem verbô expedimus; medium occupat Cor, quantum per vicinas partes licet, præſertim latiori ſui parte ſeu baſi; hæ ubi obſtant, parte reliquâ, ut venæ cavæ à dextra parte accedenti & diaphragmati cedat, deorſum & ſiniſtrorſum leviter declinat, ubi pulſu ſub læva ſe papilla prodit; ſitusque hic tàm in vivis quàm in mortuis ordinariè obtinet: ubi mutatur, Corque dextrum latus reflexô apice pulſat, funeſti ferè eventus præludium habet *Cardanus in arte parva*, remque triplici hiſtoriâ confirmat. Sed *Cardano* contraria *Riolani* exempla opponimus *in animadverſ. in theatr. Anat. C. Bauhini*, quo cum amicè tranſigat, ſi poteſt. Videſis etiam *Iſaaci Cattieri obſerv. P. Borell. commun.* 17.

VII. Hîc antequam abeamus, monenda circa cordis ſitum nonnulla reſtant. Ex aliorum ore refert *N. Maſſa l. introduct. Anat.* ſi exactè Cor medium teneat, facere ambidextros, ubi ad ſiniſtrum vergat, ſiniſtram pro pro dextra eſſe. Sed ſine fundamento. Non ſitus aut inclinatio cordis, ſed influxus caloris partes ad actiones animat; at in omnes æquè partes ſuos Cor per arterias diffundit radios vivificumque calorem, ſive medium exactè teneat, ſive ab eo declinet. Cauſam itaque verius in conſuetudine & exercitio quærimus. Nec plus roboris in ſitu Cordis vulgi perſuaſio invenit, quâ ſiniſtrô latere affectô magis cordi timent, quàm dextrô. In pleuritide præſertim ſatis hic anxii ſæpè ſunt & ægri & Medici. *Z. Luſitanus* ultrò citroque ventilatâ

quæ-

quæſtione tandem cum multis in vulgi partem inclinat *l.2. hiſt.Med. Pr.q.* 19. Nos parvam periculi differentiam, ſive dextra ſive ſiniſtra pars laboret, agnoſcimus; utraque Cordi in medio ferè ſuſpenſo vicina eſt; nec hic tàm vicinitas, quam viſceris ſitus facit, quàm vaſorum communio, unde potiſſimum in damni commercium trahitur Cor, eademque ab utraque parte eſt, metuenda venit. Sed quid deCordis epithematibꝰ dicendum? In ſiniſtro latere & quidem ſub mamma ea applicare omnes jubent, ut ſiniſtrum ventriculum & aortam hîc viciniora citius ſubeant. Nobis etiam latera præ media thoracis parte placent ob faciliorem medicamentorum penetrationem, quam oſſea ſterni ſubſtantia intercipit; an verò præ dextro ſiniſtrum latus prærogativâ gaudeat, non immeritò dubitamus; niſi enim per venas cum refluo ſanguine medicamenti vis ad Cor eat, vix Cordi laboranti ſuccurrere novit: at par ſanguinis utrinque recurſus fit. Motus cordis in ſiniſtro manifeſtus tale quid perſuaſiſſe videtur.

VIII. Conſtat Cor parenchymate diverſæ ab aliorum viſcerum carne indolis, ut & officio & actione ab illis abit. Durum & denſum eſt omnique fibrarum genere intertextum, ut ſanguinem & ſpiritus non modò fideliter cuſtodiat, ſed & eiſdem aſſiduô motu per arterias in univerſas corporis regiones propellendis ſufficiat. Fibrarum harum intuitu Cor muſculi titulô donavit *Hipppocrates de Corde.* Contra tamen præceptorem & rectè ſenſit *Pergamenus Doctor 7. de admin. Anat.* 8. 6. *de uſ. part.* 8. *A. Piccolomineus* de utriusque conciliatione ſollicitus muſculum naturalem dicit; Lindenius muſculum actione non tendine: *Riolanus & Petrus Laurembergius* verè & κυρίως ſumtâ voce negant, concedunt

impropriè & analogicè. Carnem obvelat tunica te-nuiſſima quidem, ad viſceris tamen firmitudinem ſatis robuſta, quam dum arctiſſimè complectitur, hanc & quicquid intra eam eſt, colligit & munit. In hydrocardia hic ſubindè hydatides notantur. Tunicæ huic imprimis circa baſin adnaſcitur adeps, rarius circa conum & reliquam ſuperficiem, eâque nonnunquam copiâ luxuriat in frigidioribus præſertim & pinguioribus, ut Cor huic involutum defuiſſe imperitiores non ſemel Anatomici & Aruſpices judicârint. Dividere operam in Cordis humectatione cum pericardio & vices hujus circa baſin ſupplere creditur; ſine dubio etiam majora vaſa firmius jungit, & fulcit. *P. Lauremberglo* aquam pericardii naturâ frigidiuſculam, ne Cor lædat, calefacit; contrà *A. Laurentio* ceu frigida circumfuſa excandeſcentiam & æſtum Cordis nimium temperat. An ex materiæ potius neceſſitate, quàm in neceſſarium finem naſcitur? Quô modô inferventiſſima corporis regione concreſcat, mirantur omnes. *C. Hofmannus* 2. *inſtit. Med.* 130. cum *Laurentio* 9. *Anat.* 10, totum hoc opus providentiæ Conditoris adſcribit; qui certè à veritate non aberrat; moderatur enim illa ex æquo univerſas corporis partes; deſiderio tamen noſtro per omnia non ſatisfacit, ubi de proximis & naturalibus cauſis, non illa univerſali & remota quæritur. Propius rem tangit *Rolfincius diſſ. de Cord. c.* 3. generatur circa Cor calidiſſimum ex oleoſa ſanguinis crebrâ motione ſeparatâ parte, quemadmodum in valida agitatione butyrum ſeparatur à lacte (quo ſimili utitur *Achillinus*) ſingulari naturæ providentiâ ζῶν μέρος conferente adipificâ facultate, concurrentibus primis activis caloris & frigoris qualitatibus. Non liqueſcit autem: calor

enim

enim Cordis eſt blandus, vitalis, generativus, non colliquativus aut deſtructivus. *Riolanus* hunc, ut olei vitrioli affuſione in ſtirias vertitur oleum tartari, indurari credit.

IX. Rarius præter adipem etiam pilis veſtitur Cor hirſutumq; evadit: hiſtorias ſuppeditant *Plinius l.* 11. *nat. hiſt.* 37. *V. Maximus l.* 1. *c.* 8. *Benivenius de abd. morb. cauſ. c.* 38. *Amatus Luſitanus cent.* 6. *cur. Med.* 05. Alii alias. Audaciæ & calliditatis argumentum ab omnibus habetur. Cauſam rejicit *Gr. Horſtius in epiſt. med. prior. ſ.* 5. in temperamentum Cordis calidius, quod ſæpe etiam thoracem & vicinas hypochondriis partes hirſuta reddit, vel ipsô *Galeno teſte art. parv. c* 29.

X. Eunt per Cordis exteriora omnis generis vaſa, privato dicata uſui, ſuperficialia, quòd per ſuperficiem excurrant, dicta. (1.) Arteria coronaria; coronat enim Cordis baſin ſuâ ramificatione, demiſſis nonnullis pariter ſurculis per longitudinem ad conum; ſanguinem ad omnem Cordis ſubſtantiam, nec non auriculas diffundit; ortum ab aorta trahit. (2.) Vena pari cum arteria, quam comitatur, nomine gaudet, venæ cavæ ſoboles extra Cor nata, quæ reliquum à nutritione ſanguinem ad focum revocat; ſemilunari ideò valvulâ, ne reſtagnet humor, munitur. Duas aliquando arterias unicâ junctas venâ animadvertit *Conringius de cal. innat. c.* 11. *Deuſingius in Inſtit. Anat.* utrumque vas geminum vidit. Rami plures & grandiores à vena & arteria ad ſiniſtram, pauciores ad dextram partem abeunt, quòd & ille grandior & craſſior ſit, & copioſiorem ideò ſanguinis affluxum & refluxum poſtulet. (3.) Nervi à ſexto pari orti, qui fortè præter ſenſum utut exiguum & ſatis obſcurum, ùt patet ex *hiſtoria*

B *Har-*

Harvei de gen. anim. Cordi nihil largiuntur, quicquid hîc obloquantur alii, qui motum hinc accerſere volunt, & nonnunquam ex obſtructione ſubitaneam mortis cauſam petunt, quos delirare, dicit *C. Hofmannus in inſtit.* motus enim Cordis non animalis, ſed naturalis eſt, duratque diſſectô nervô. *Galenus 6. de uſ. part.* 18. nonniſi unicum concedit in pericardium tendentem: Noſtrates plures in Cor ipſum, auriculas & & majora vaſa euntes monſtrant, ut videre eſt apud *Th Bartholinum in Inſtit Anat.* Solus *Fallopius* integrum glomum vidit 4. *obſ.* 15. ſed poſt ipſum hactenus nemo, niſi fibras illas figurâ nervorum æmulos plures à *Veslingio in Anat.* deſcriptos huc trahere velis. Hos conſenſûs cerebri cum corde autores facit *Lindenius.* Præter vaſa recenſita nonnulli etiam vaſa lymphatica adducunt, lympham in Cor, ceu Oceanum exonerantia, quâ privus ſanguis concreviſſe non rarò deprehenſus fuit, ut abundè probat *Th. Bartholinus in defenſ. lymphat. contra Riolanum cap.* 7. Terminant autem hæc non in ipſum Cor, ut puram infundant lympham, ſed in axillares effuſam, antequam in Cor eat, ſanguinis ſocietate tingunt, fortè ne ſuâ limpiditate principem Corporis partem offendat, quod circa chylum etiam fieri videmus. Vide *Th. Barthol. d. l. c.* 5. *Rolfinccium l.* 5. *diſſert. Anat c.*25.

XI. A nervulo quodam de Corde nato, & ad digitum ſiniſtræ præſertim manus minimo proximum excurrente, peculiarem cordis cum hoc digito conſenſum accerſerunt Ægyptii, ùt ex *Appione* refert *A. Gellius* 10. *Noct. Attic.* 10. quem ideò annulis præ aliis ornabant, confectis in templo odoribus illiniebant, annularemque & medicinalem digitum ſalutabant, ſecundum

A. Ma-

A. Macrobium 7. Saturn. 13. cujus tamen facti aliam etiam d. l. cauſam habes. Sed nihil tale hactenus dexterrimorum Anatomicorum vel oculi viderunt, vel manus detexerunt, nec à Corde, ut quidem docuit *Philoſophus 3. de hiſtor. anim.* 6. verùm a ſpinalis medullæ radicibus nervi diſtribuuntur. Nec veriora dixit *L. Lemnius 2. de occult natur mir.* 11. qui tenuem arteriæ cujusdam ductum ſubſtituit; areriæ quidem è Corde exeunt, communem tamen omnes ortum agnoſcunt, quæque ad annularem exporrigitur digitum, æquè cum cæteris ab arteria manûs oritur; majoris itaque præ illis momenti non eſt.

XII. Adhærent utrinque Cordi ad ventriculorum oſtia, ùt aures capiti, 6. *de uſ. part.* 4. appendices geminæ, à ſitu & figuræ ſimilitudine, auriculæ (an etiam ab uſu, quaſi hauriculæ? ſanguinem enim hauriunt, & in Cor effundunt,) dictæ. Mediam cum Corde & vaſis ſubſtantiam habent, ùt nec rectè cum *I. Backio*, *& Th. Bartholino* vaſa dilatata, nec cum *C Hofmanno* Cor dilatatum, ſed verius Cordis & vaſorum ſubſtantiam dilatatam, & cum utriſque continuam cum *A. Deuſingio* dixeris. Amplior & major dextra ſiniſtrâ eſt; magnæ enim venæ cavæ connectitur orificio ad excipiendam reflui ſanguinis magnam abundantiam; hæc verò arctior paulò pro ſanguinis deſcendentis paucitate, venæ pulmonali præſtò eſt. Utraque mollis eſt & concava, ut cedere, & humorem ſuſcipere; fibrisque nervoſis inſtructa, ùt relaxationem & contractionem experiri, ſuſceptumque laxante ſe Corde ventriculis debitè admetiri queat; hinc invehentibus ſolùm vaſis annexæ ſunt. Ducunt ſanguinem, & quicquid huic acceſſit, in Cor, dextrà quidem à partibus reducem cum chylo &

lympha, in axillaribus commiſtis in dextrum; ſiniſtra in pulmones effuſum & venæ pulmonalis ope allatum in ſiniſtrum.

XIII. Vocantur ventriculi thalami, ſinus cordis, &c. in quos ſe exonerant auriculæ: Carnea velut ahena repræſentant, multis nervoſis muſculoſisque corpuſculis & rectis & transverſis pari cum auriculis ſcopo ad relaxationem ſ. diaſtolen & contractionem, ſ. ſyſtolen implicati; in illâ ſanguinem ab auriculis accipiunt, in hâc exprimunt. Amplior iterum dexter ſiniſtrô eſt, ſed tenuior; anguſtior ſiniſter, ſed duplô, ſæpè triplô craſſior & robuſtior, quòd ſanguis hîc perfectior, majorique robore in omnes microcoſmi regiones propellendus ſit; quô reſpectu αἱμαλικὸς ille 6. *de uſ. part.* 7. hic πνδυμαλικὸς dicitur. Secernitur alter ab altero carneô & densô interſtitio, ceu pariete intergerinô, quod ſeptum Anatomici vocant, compluribus ſcrobiculis ac foveis excavatum. Tortuoſa hæc foramina ſunt, ſed exilia, quorum extremos fines vix cernere licet, ſecundum *Galenum* 3. *de facult. nat.* 15. *Helmontius in blas. hum.* §. 21. triangulares poros vocat, *V. Fort. Plempius in fund. Medic.* cùm oculis uſurpare non potuerit, inviſibiles, Naturæ tamen cognitos meatus credit. Per hos ſanguis *Autorum citat.* aliorumque ſententiâ ex uno ventriculo in alium tranſudat. Sed ne urgeamus cartilagineum aliquando *Columbo* viſum ſeptum hoc, densâ ab altera parte membranâ obductum *C. Hofmanno*, foveæ hæ potiſſimis utut curioſô Cor oculô intuentibus ne quidem apparuerunt, ut præter *Plempium Arantius obſerv. Anat.* 33. ingenuè confitetur, aliis cum *Conringio*, *Columbo*, *C. Hofmanno*, *Harveo*, *Highmoro*, *Hornio*, ſuperficiariæ ſolùm viſæ ſunt; in aliquale ſanguinis ſub Cordis ſyſtole

di-

diverticulum, nec in vivis, nec in mortuis, nec in crudo, nec elixo corde, niſi cum *Fr. Mandello*, apud *C. Hofmannum comm. 6. de uſ. part.* 9. 10. 11. tranſactô per vim ſtylô perfodias, perviæ. Contrà viæ in pulmones omnibus & ſemper obviæ, ſanguini omni tranſituro ſatis patent: procul dubio, itaq; huc potiùs Naturæ juſſu, quàm illuc ire debet ſanguis; gratisque dicitur, ſubtilem illic tranſudare, craſſiorem in pulmones effluere; his enim ambagibus natura in non neceſſariis non abundans non delectatur. Qui plura hâc de materiâ deſiderat, *C. Hofmannum l. d. Slegelium comm. de ſanguinis mot. contra Riol M. Hofmannum diſſ. de ſanguinis per Cord. ſeptum impoſſib. tranſitu* conſulat.

XIV. Motui huic ſanguinis quatuor circa Cordis baſin vaſa deſtinata ſunt, duæ venæ, totidemque arteriæ. Comparantur famoſis illis è paradiſo oriundis, quæ univerſam irrigabant terram, fluminibus; quarum illæ in Cor ceu ciſternam ſanguinem deponunt, hæ exhauriunt, & evehunt. Venarum prima *cava* dicitur, inſigni enim præ cæteris cavitate ſuperbit: patenti dextro Cordi ore ſanguinem ex hepate & univerſo corpore refluum, ſanguinique commiſtum chylum advehit, & ne regurgitet, impetum tribus objectis valvulis tricuſpidib9 coërcet. Hujus ope ab omnib9 facilè partibus in conſenſum trahitur Cor, & ab utero, liene, &c. malè affectis, palpitationem, ſyncopen, & neſcio, quæ non damna alia ſentit. Comes huic it è dextro Cordis ſinu *arteria pulmonalis*, quæ ſanguinem per venam ſub Cordis diaſtole infuſum imbibit, & ad pulmones ſub ſyſtole ducit, ùt aëre inibi imprægnatus debitèque præparatus, qui quidem à pulmonum nutritione reſiduus eſt, ad ſiniſtrum porrò ſinum deportetur: hæc

etiam

etiam ne quâ exiit, viâ redire ſanguinem patiatur, valvulis ſigmoideis tribus inſtructa eſt. Deportationi in ſiniſtrum ſinum *vena* præſtò eſt alia *pulmonalis*: quæ hauſtum ex pulmonibus ſanguinem auriculâ ſiniſtrâ intermediante eò effundit, præcavetque mitralium valvularum operâ retrolapſum, quam iterum comitatur arteria *aorta* quaſi οὐκ ἀόρατος ob inſignem, ut putant, magnitudinem dicta: defert quaſi manu acceptum ex Corde alimentarium ſuccum & vitalem ignem ad ſingulas corporis partes, cùmque his non raro varia variorum morborum ſemina. Tres orificio valvulas ſemilunares præfixas oſtendit, quæ retrò nitenti ſanguini viam intercludunt. Et hæc facies vaſorum Cordis extra uterum eſt. In utero paulò aliter ſe habent. Cùm enim hîc ob inſufficientem pulmonum motum ſanguis omnis ab uno Cordis ſinu in alium per medios pulmones duci non poſſit, æquè tamen partes ut extra uterum ſuum à Corde demenſum petant, alias hîc natura vias ſanguini reſeravit, partimque hunc è vena cava per foramen ovale, inſalutato dextro ſinu, in venam pulmonalem, partim ex arteria pulmonali per canaliculum, neglectô ſiniſtrô in aortam ducit, donec fœtu jam edito & rarefacto magis perfectioris reſpirationis ope, pulmone, liberior huc tranſitus concedatur.

XV. Valvulæ vaſorum præprimis arterialium in Corde ſenum ſubinde in os degenerant, quod contra autoptas fide plenos imperitè negant *R. Columbus & T. Knoblochius in Anat.* Nos ſimilia olim circa magnas arteriarum divaricationes in artubus vetulæ Patavii ſectæ invenimus. *Th. Bartholinus* illud aliquando friabile deprehendit 1. *hiſt. Anat.* 50. Cui bono fiat, interrogatus *Philoſophus* eſſe fulcri gratiâ credit 3. *de part. anim.* 4.

quam

quam probabilem cenſet conjecturam *Galenus 6. de uſ. part.* 19. *Th. Bartholinus* ſummæ naturæ providentiæ adſcribit, ut torpidus alioquin ſanguis velut ſtimulô additô ad motum incitaretur 2. *hiſt. Anat.* 45. Sed cùm pauciſſimis & ætatis injuriâ naſcatur os hoc, non ſine ratione *Bauhinus & Laurembergius* in damnum potiùs quàm commodum naſci ſtatuunt. Vermibus, lapidibus onuſtos Cordis ſinus *Schenkius l. 2. obſ. med.* deſcribit, viſcidis lentisque in cachecticis, hydropicis, aliisque diuturnis morbis extinctis, humoribus, fibroſisque corporibus implicatos cum *Bauhino in theatr. Anat.* notavit *Wepferus*, quibus ad carotides internas & vertebrales propè cerebrum delatis, apoplexiam oriri vidit *Exerc. de l. aff. in apopl.* Adipe interdum referti viſi ſunt ex *Hippolyti Boſci* obſervatione, quem tamen fortè poſt obitum demum, ut cruor ſolet, concreviſſe ſuſpicatur *Conringius de cal. innato c* 12. *M. Aur. Severinus l.* 4. *de recond. abſceſſ. nat.* anguis in modum concretam maſſam depingit, adde *N. Tulp.* 1. *obſ.* 27. *P. Borellum* 1. *hiſt. & obſ. medicophyſ.* 88. & alios.

XVI. Cor numerô ſingulis unicum eſt, ſc. οὐκ ἀγαθὴ πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω. Plura E. qui finxerunt, vel allegorias vel fabulas amant. Mole præditum exiguâ, cum aliis viſceribus ſi conferas, ad faciliorem motum; grandius, ſi corpus intuearis, quàm ulli brutorum, ut animalium ſpirituum proventui ſufficiat, cenſurâ *Rolfincii*. Communiter in longitudine ſex, in latitudine & altitudine ferè quatuor transverſos digitos habere dicitur. Grandius timidos, minus audaces & generoſos facere creditur *ex* 3. *de part. anim.* 4. quod ad ſpirituum copiam & inopiam referimus. Increſcere ſingulis ad quinquageſimum uſque annis ad duas drachmas,

totidemque iterum annis pari modo decreſcere, ut vel ideò termin9 omnib9 fatalis ſub centeſimo anno neceſſariò inſtet, ſomnium *Ægyptiorum* fuit, Anatomicorum obſervationib9 contrarium, inventiq; ſunt non ſemel, qui centeſimum & plures annos ſuperârunt. De figura nemini non conſtat, *Galen.* cono æmula viſa fuit 6. *de uſ. part.* 6. alii fructui pineæ obtuſiori, pyro longiuſculo, metæ, &c. comparant. Cauſam ſuggerit *Autor de Anat. viv.* eſſe in Cordis tutelam, vaſorumque exeuntium commoditatem.

XVII. Reſtat uſus Cordis, qui *Anatomicis* Eridos pomum eſt. De hoc quid *Hippocrates*, quid *Plato*, quid *Ariſtoteles*, quid denique *Galenus* ſenſerint, multis enarrat *Lindenius in med. Phyſiol. art* 17. Recentiorum judicia collegerunt *Rolfincius de Corde, Mœbius fundam. medic. Phyſiol. c. de Corde*, ſingulos adducere per pagellarum anguſtiam non licet. Noſtrô judiciô *I. Cor unica ſanguinis officina eſt.* Huc enim omnis chylus, ſanguinis materia, confluit, hinc ſanguis ex chylo elaboratus effluit, huc crudior qui eſt & ulterioris expolitionis indigus continuô circulô redit. Vias chyli ad Cor primus monſtravit *I. Pecquetus in exper. Anat.* pluribusque pòſt delinearunt *I. Hornius de novo ductu chylif. Th. Bartholinus de thorac. lact.* quas tamen vel penitus obſtruere iterum, vel inſufficientiæ ſolùm accuſare cum *Riolano* hacten9 multi tentarunt, ſed ut ex *Barthol. dubiis de lact. thor. defenſ. lact. thor.* contra *Riolanum* videre eſt; inani labore. Tandem *L. Bilſius in experimentis Anatomicis*, cui operam ſuam ſeriò locavit *Deuſingius de ſanguificat. contra Charleton. de hepat. off. ad Th. Bartholinum vindic. hepat. ad I. Horn.* rem omnem ſe confeciſſe productis roriferis ductib9 credidit, ſed & hic ſpe ſuâ excidit, ut *Th. Barthol.*

ſpic.

ſpic. 2. pro vaſ. lymph. reſp. de exper. Bilſ. nec non *hep. diff. reſ.* tandemq; *diſſ. Anat. de hep. def.* N. Steno *reſp. ad vind. hep. red.* egregiè pluribusq; oſtendunt, ad quos curioſos brevitatis amore remittim9. Interim tantum abeſt, ut minuat hoc officium Cordis dignitatem, quod quidem *E. Leichn. hyp. 1. de ſangu. motu & alibi* metuit, ut potius augeat, cujus enim potius eſt, quàm partium principis reliquarum comodo & conſervationi ſtudere, cujus potius demenſum ſingulis diſtribuere? vide in hunc ſcopum elegantem comparationem, *Roſſinc. in lim. diſſ. de Cord.*

XVIII. Nec obſtat momentaneus materiæ alimentaris per Cor tranſitus, quem omnes ferè ſuſpectum habent; ſi enim hepatis, quod tribus chylus pulſibus ſecundum *VValæum l. 1. Inſt. c. 6.* antequam decem numerare poſſis, *c. 12.* tranſit, ſanguificationi ex hypotheſi nihil derogat itineris feſtinatio, multò min9 Cordi, ubi diuturniorem moram agit, nocebit; uno enim per Cor tranſitu tantillaq; in Corde mora beneficiô fermentationis, quam hîc iterum experitur chylus plus in Corde, facultatis vitalis ſede calorisq; foco, exaltationis ſpirituum contingit, quàm fortè integra per vaſa & habitum corporis circumgyratione, ut benè conjicit *Deuſing. de ſanguific. contra Charlet.* nec uno per Cor tranſitu ſed itu & reditu crebriori, depoſitis hinc inde in variis Naturæ emunctoriis, detrimentis, collectisq; alimentaris ſubſtantiæ partib9, quæ in dextro Corde inchoatur ſanguificatio, in ſiniſtro tandem perficitur, unde ſæpè non modò in chylo & lacte, ſed & ſanguine ipſo cibi qualitates adhuc obvię ſunt. Qui ſanguinem ante Cor natum objiciunt, refutantur *à Deuſing. l. d.* Induit autē lacteus chylus ſanguinis purpuram non ob alterantis viſceris colorem, quod veterum de ſanguificatione hypotheſis fuit: ipſa enim viſcera affuſo ſanguini ſuam debent rubedinem, ſanguinisq; purpura reſplendet in primis fœt9 rudimentis, antequā viſcus ullum rubedine tinctum eſt, ſed ob ipſius materiæ meliorem digeſtionem, circulationē, variamq; variarum partium commiſtionem & ſeparationem, quod in chymia & metallurgia quotidiè obvium. Multis hoc naturæ artificium exemplis declarat *Th. VVillis diatribe de ferment. cap. 11. Entius in apolog. pro circul.* à ſalis acidi commiſtione ruborem petit, quod cùm maſſæ ſanguineæ copioſiſſimum inſit, ideò procul dubio antequam Cor ingreditur chylus, ſanguinis connubio gaudet in præviam felicioris mutationis futuræ diſpoſitionem. *II. Cor ſpirituum vita-*

 lium

rum calidiq; elaboratorium eſt. Spiritus calidique nomine (nec enim hæc diſtinguimus) nobis ſubtiliſſima, calidiſſima ſanguinis pars venit, quô ipsô facilè cum *Harvæo, Backio & aliis* de exiſtentia ſpirituum in corpore dubitantibus in gratiam redimus. Sanguinis itaque officina dum audit Cor, nec huic ſanguinis parti ſuam denegare operam poteſt. Præbent materiam alimenta aſſumpta, inprimis quod in his ſpirituoſum eſt; aërem verò ut in conſortium trahamus, opus non eſt, pluribusque contra hunc *C. Hofmannus* agit *de thorace. III. Cor ſanguinem ſpiritusq; confectos ſuo de penu toti corpori partibusq; ſingulis elargitur.* Adeò neceſſaria hæc nectaris vitalis è Corde diſtributio eſt, ut cum hâc omnis ſtet cadatque vitalitas, quod vel unica ſyncope probat. Exequitur hoc Cor officium perenni ſuo motu, qui ideò in primis Cordis rudimentis ceu palpitante bulla ſtatim conſpicuus eſt, fitque pulſifica Cordis vi, quâ contractis Cordis lateribus ſanguis, qui vel à partibus in Cordis diaſtole rediit, vel recens è chylo confectus fuit, in omnes corporis regiones arteriarum ope, cumque hoc omnis vita, calor facultatesque omnes propelluntur. Quantum ſingulis pulſibus effluat, multi majore curioſitate, quàm utilitate quærunt, nobis ob chartæ anguſtiam huc evagari non licet; interim difficile, imò impoſſibile judicam9 cum *Kyp. in med. contr. l. 1. c. 13.* certi aliquid hîc determinare. Acceleratur enim & retardatur motus hic pro ratione ætatis, temperamenti, ſexus, annorum temporum, animi & corporis motuum aliorumq;, de quibus alio tempore. Nunc rivos claudimus. DEO Soli GLORIA.

Ad Peregregium Dn. Reſp. Cardiognoſten Phyſico-Med.

TE Cor ex cerebro non ſegni Corde tuentem,
In cerebro multum Cordis habere reor.
Hinc igitur cerebri firma & concordia Cordis,
Ingeniique Tui ſpiritus inde patet.

IOH. CONRADUS Brodtbeck/ Med. D. P. P.
Acad. Tub. h. t. Rector.

EN SEVFFERHELDVM! qui diſputat intima CORDIS
Cui fibræ CORDIS ventriculique patent?
Annon hunc fas eſt nunc dicere CARDIOGNOSTEN?
Dignum quo ſolum nomine Numen erat.
Omnia Reſpondens ſub tanto Præſide pandit:
Mome, feneſtellâ non opus ergò tuâ.

TOBIAS WAGNER, D. Pro-Cancell. Univerſitatis.

FINIS.